

(In)accuraatheid van referenties in het Tijdschrift voor Psychiatrie

GUIDO PIETERS
EN ROOS VAN
DER MAST

In dit tijdschrift verschijnen slechts zeer uitzonderlijk publicaties die over het tijdschrift of over het publicatieproces zelf handelen. Dit nummer is hierop een uitzondering. De lezer vindt hierin een onderzoek naar de accuraatheid van literatuurverwijzingen in het *Tijdschrift voor Psychiatrie* (Pieters e.a. 2001). De bevindingen van het onderzoek lijken verontrustend. Zowel de formele nauwkeurigheid (schrijfwijze van auteursnamen en van het tijdschrift, juistheid van jaargang en paginanummers) als de inhoudelijke juistheid (adequate weergave van wat in de gerefereerde artikelen wordt beweerd) van de referenties in dit tijdschrift laat veel te wensen over. Toch is dit resultaat niet echt verrassend. Bij onderzoek van andere medische vaktijdschriften komen dezelfde bevindingen naar voren. Ook uit een informele enquête onder de hoofdredacteurs van acht Nederlandstalige vaktijdschriften (twee algemeen-medische en zes op het gebied van de geestelijke gezondheidszorg (GGZ)) blijkt dat deze zich bewust zijn van dit probleem. Zonder uitzondering geven ze aan dat ze weet hebben van het feit dat auteurs vaak slordig met literatuurverwijzingen omspringen. Daarbij zijn zij het erover eens dat de verantwoordelijkheid voor zowel de formele als inhoudelijke accuraatheid van referenties primair bij de auteurs ligt. Op onze vraag naar eventuele procedures om dergelijke fouten en onnauwkeurigheden op te sporen, blijken de algemeen-medische tijdschriften (die een grotere productiestaf hebben) de literatuurverwijzingen van ieder artikel te controleren in elektronische databestanden, zoals Medline. De (kleinere) GGZ-tijdschriften rekenen op hun redacteurs om eventuele onnauwkeurigheden op te sporen, maar zijn zich ervan bewust dat dit systeem verre van waterdicht is. Overigens getroosten Engelse en Amerikaanse uitgevers zich veel meer moeite om op dergelijke fouten te controleren.

Op basis van de gerapporteerde bevindingen en het artikel van Pieters e.a. (2001) in dit nummer heeft de redactie van het *Tijdschrift voor Psychiatrie* besloten de controle van de referenties te verscherpen. De beoordelaars van artikelen is gevraagd extra aandacht te besteden aan de inhoudelijke en formele juistheid van referenties. Bovendien worden alle referenties in de literatuurlijst uiteindelijk, waar mogelijk, door de bureauredactie gecheckt in de elektronische databestanden. Bij blijvende onduidelijkheid wordt auteurs gevraagd deze op te lossen; tenslotte blijft het de verantwoordelijkheid van de auteurs om referenties zowel formeel als inhoudelijk accuraat weer te geven.

De bijzondere aandacht voor de referenties is slechts één voorbeeld van de continue inspanningen die de redactie zich getroost om de kwaliteit van het tijdschrift te bewaken en te verbeteren. Sommige daarvan resulteren in duidelijk zichtbare veranderingen,

zoals de 'restyling' twee jaar geleden, met een nieuwe omslag en lay-out; de introductie van trefwoorden en keywords; de beoordeling van alle oorspronkelijke artikelen en systematische overzichtsartikelen door een methodoloog/statisticus; en de invoering van gestructureerde samenvattingen, die het gemakkelijker maken om in één oogopslag een overzicht te krijgen van de inhoud van een artikel. Ook is er aandacht gekomen voor eventuele strijdige belangen en heeft het Tijdschrift voor Psychiatrie de politiek om daar uitdrukkelijk naar te verwijzen.

Andere inspanningen zijn (nog) onzichtbaar. Na de ontgoocheling van de eerste cd-rom en het afblazen van de tweede wordt nu gewerkt aan de ontwikkeling van een website, in navolging van het *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*. We hopen dat het Tijdschrift tegen 2002 'on line' kan gaan.

Ook heeft de redactie het verzoek gedaan het Tijdschrift voor Psychiatrie op te nemen in Medline, het grote Amerikaanse medische elektronische databestand. De beslissing valt begin 2001, op basis van een goed onderbouwde aanvraag en een jaargang die naar de beoordelende instantie werd gestuurd. Voorlopig ontvingen we hierover nog geen uitsluitsel.

Wat ten slotte vooral belangrijk blijft, zijn de bijdragen van onze auteurs die in de eigen taal over het vakgebied willen rapporteren.

REFERENTIE

- Pieters, G., e.a. (2001). Formele en inhoudelijke nauwkeurigheid van referenties in het Tijdschrift voor Psychiatrie. *Tijdschrift voor Psychiatrie*, 43, 349-353.